

Ki hová megy haza?

A Zöld Kakas Líceumⁱ diákjai valahogyan mások. Tudjuk ezt mindannyian, hiszen csak az jön hozzánk tanulni, érettségig, szakmát szerezni, akit már egy vagy több helyről elutasítottak, aki bármennyire is próbálkozott, nem tudott megta- padni más középiskolákban. Hogy mi az, amiben mások, azt már több mint egy évtizede keressük. Sokan közülük disz- funkciókkal küzdenek, vannak, akik nehéz körülmények között élnek: mindezt tudjuk róluk, mégis, ezeknek a problémák- nak a kezelésével, enyhítésével sem jutunk közelebb ahhoz, valójában miért sikertelenek, miért találják meg nehezen a helyüket a világban. Úgy gondoljuk, hogy a választ a gyerekek mindannyian magukban hordozzák, és lehet, hogy vala- hogyan kommunikálják is felénk, csak mi nem vesszük ezt észre; így jobban meg kell ismernünk őket ahhoz, hogy való- ban segíteni tudjunk nekik. Ennek érdekében enyhén strukturált mélyinterjúkat készítettünk velük, így egy rendkívül gaz- dag, közvetlenül az érintettektől származó anyaghoz jutottunk, melyet többféleképpen használtunk és használunk fel.ⁱⁱ Bár joggal feltételeztük, hogy a legtöbb tanulási és beilleszkedési nehézség hátterében családi problémák, otthonról ho- zott élmények, emlékek állnak, az interjúk elemzése során meglepve tapasztaltuk, hogy a felvett anyagok vizsgálata alap- ján nem fedezhető fel bizonyítható oksági kapcsolat az otthoni viszonyok és az iskolai teljesítmény és viselkedés közöttⁱⁱ. Ezzel együtt meglepő szembesülni azzal, hogyan élnek, honnan jönnek azok, akikkel naponta együtt vagyunk. Az aláb- bi történetek kiragadott részletek egy-egy diákunkkal készült rögzített beszélgetésből: hétköznapi emberek hétköznapi történetei, amelyekről egyébként tudomást sem veszünk, pedig sok esetben akár magunkra is ismerhetnénk bennük...

■ MINDENKI MAGA DÖNT SAJÁT SORSA FELETT

„Én már egészen óvodás koromban egy rossz gyereknek mondható kisem- berke voltam, mert mindig rosszkod- tam bent az óvodában, például mikor fű- rödtünk nyáron, akkor belöktem a gyere- keket a vízbe, verekedtem, lányokkal be- jártam bokorba. Aztán, ahogy nőttem föl, már egy kicsit azért értettem a dolgokat. Például azt, hogy anyám iszik... meg, hogy anyu barátja egy szemétláda... Első- ben-másodikban még elviseltek úgy nagyjából az iskolában, aztán negyedik- ötödikben már jött a bandázás, cigi, elég korán elkezdtem, aztán rá egy évre már jött a pia, satöbbi, lopások... de ezekért még nem tudtak elítélni, mert ugye kis- korú voltam, így semmi nem lett belőlük. Aztán már hatodikban egy telefonlopás az iskolában... az osztálytársaim... így sem voltam, csak egy-kettővel jóban, de így még jobban eltávolodtak tőlem.

Hetedikben már úgy láttam, hogy ne- kem kell döntenem bizonyos dolgokról

ⁱ A Zöld Kakas Líceum mentálhigiénés szakközépiskola 1997 óta működik Budapesten. Célja, hogy felkarolja a közoktatásból kihulló fiatalokat, és érettségijéhez, illetve szakmához juttassa „őket”.

ⁱⁱ Az intézményben folyó kutatásokról, illetve azok ered- ményeiről, övében az intézmény honlapján lehet ol- vasni.

ⁱⁱⁱ Lsd: Kerényi Kata: A tartalomelemzés mint kutatási módszer alkalmazása a pedagógiai gyakorlatban 1-2. In: Szakoktatás, 2005 dec-2006 febr.

az életben. Anyunak felvettem, hogy ne így, hagyja el a barátját, mert nekem nem tetszik, és akkor ebből veszekedések voltak. Bevonultam egy ideiglenes ot- thonba, ahova azok a gyerekek mennek, akik eljönnek otthonról: nem akartam otthon lenni. Elegem volt abból, mint minden szegény embernek, hogy nincs pénzem. Elegem volt abból, hogy anyu ivott, a csávója ivott. A kishúgom meg- halt anyu hasában, halottan született meg... Anyut verte az a pali, meg nem hagyta, állandóan veszekedés volt, kiabálás... meguntam, és bementem Cse- pelen a Gyermekjóléti Szolgálatba, és ott a családgondozónak elmondtam, hogy mi van otthon. Mondta, hogy jó, akkor ő most annyit tud csinálni, hogy egy hétre, míg lesz a tárgyalás, bemegyek ott Csepe- len egy anyaoththonba. Beleegyeztem, be- mentem. Utána áthelyeztek: az egy durva hely volt, ott verekedés van, drogos gyere- kek, satöbbi, és én oda kerültem be. Meg voltam rémülve, hogy miért kell ne- kem itt lennem, de aztán rájöttem, hogy nem, ők is ugyanolyan gyerekek, mint én, el tudtam velük beszélgetni. A végén már rossz volt onnan eljönni, de aztán rá- jöttem egy két-három nap múlva, hogy mégiscsak jobb itthon lenni... Anyu abba- hagyta az ivást, dolgozott, mikor már ki- jöttem, és igaz, hogy voltak még jó nagy dőcögések az életemben azóta is, de már könnyebben át lehet őket vészelné. Há-

rom hónapig benn voltam, ott szintén jó irányba változtam, mert megkomolyod- tam. Mikor hazakerültem, akkor az isko- lában is teljesen máshogy fogadtak, on- nantól kezdve jobb volt minden.

Aztán felbukkant apu, édesapám, és el- vitt, hitegetett sok mindennel, hogy kivisz Amerikába tanulni. De aztán nekem ez nem tetszett, és tavalyelőtt karácsonykor meglógtam: elvitt magához két hétre, és meglógtam háromszázezer forinttal, azért, mert még úgy gondolkodtam, hogy min- denkin bosszút akarok állni, aki nekem rosszat tett az életben, de aztán rájöttem, hogy ez nem így működik. A saját apámat meglógtam pénzért, ez döbbenett rá arra, hogy nem így kell megoldani a dolgokat.

Most a Zöld Kakással úgy vagyok, hogy szeretek iskolába járni. Várom már a hétfőt, már akarok iskolába jönni. Mert- hogy itt valahogy jobban érzem magam. Új életet próbálok kezdeni, helyrerázom a dolgaimat, és amikor minden apróbb akadályt elsöpörtem, akkor elindulok, és teljesítem a célomat: hogy hivatásos kato- na legyek, békefenntartó. Én nem gyil- kolni akarok, hanem... hogy mondjam, rendet tenni. Rendet tenni, vigyázni az emberekre.”

■ KULTÚRÁK TALÁLKOZÁSA

„Hát az úgy van, és mióta az eszemet tudom, mindig úgy volt, hogy apukám dolgozik fenn Pesten, és mi lent voltunk,

az anyukám meg a bátyám. Hát, a bátyám betöltötte a 17-et, már nem járt iskolába, otthagyta, és akkor apukám felhozta magával, és így ketten maradtunk lent, az anyukám meg én. Szóval, 5 éve a bátyám is folyamatosan fent van. Ő már megnősült, jön nemsokára a gyerek is. Lényegében ezért is költöztünk fel Pestre, mert nem volt ez így jó. Kéthetente jött haza, vagy egy hónapban háromszor, négyszer, ahogy tudott. Végül is feljöttünk, nem tudtunk mit csinálni.

Apukámék heten vannak testvérek, és a családban, a múltkor összeszámoltuk, olyan 110-en vagyunk, a hét testvérből. Ha van valami fontosabb, születésnap, karácsony, húsvét, szilveszter, akkor mind összejövünk. Hát, ha nem is 110-en, mert ugyebár, akik lent laknak, azok nem igazán jöhetnek fel, mert az anyagi körülményeik másabbak, meg nem olyanok, mint mi, de akik így itt vagyunk fent, azok így összejárogatnak, minden nap is akár. Vagy mi megyünk a nagybátyámékhoz, vagy ők jönnek hozzánk, összevissza. De így jó, mert így tényleg együtt van a család.

A bátyám egy link gyerek volt világ életében. Soha nem törődött semmivel. Volt 16 éves, kijárta a másodikat. Ő szakmunkásba járt, kőművesnek tanult, és egyszer apám mondta, hogy fiam, hozd már ide a táskádat. Odavitte, és ki volt tömve újságpapírokkal meg minden hülyeséggel, hogy úgy látszódjon, mintha valamit vinne a táskájában. És akkor apám azt mondta, hogy jó, akkor most vagy változtat magán, vagy... De utána azért hagyta ott az iskolát, mert szédülési problémái voltak, mert az agyában van egy ér, ami valahogy nem jól működik, és ezért eltiltották a kőműves szakmától. Hát ezért is hagyta ott. De amúgy se járta volna ki, szerintem. Mondja, hogy kijárta volna, de nem hiszem. Hát de így jobb dolga van. Megnősült, az apósa meg alá-vágott egy házat. Azért jól megvannak. A felesége itt dolgozik az Europarkban, fodrász, jól megvannak.

Van nekem is csajom, úgy egy éve, 21 éves, a Rózsadombon dolgozik egy szépségszalokban, recepciósként, szóke, barna szemű, 170 cm magas, 48 kiló, szép. Három-négy hónapja együtt élünk. Ott van nálunk ő is hétfőtől-péntekig, és akkor péntek este meg megyünk hozzájuk, és

akkor ott vagyunk vasárnapig. Mogyoródon lakik, de szombaton megint feljövünk, itt vagyunk, aztán megint lemegyünk, szóval jó, tényleg. A szüleit végül is nem szeretem, mert az elején tiltották tőlem a lányukat, mert hogy én cigány vagyok, meg fiatalabb, meg mit akar velem, és akkor ő utána nem foglalkozott az anyjával, nem is beszélt vele két hónapig miattam. És utána meg már muszáj volt beletörödnie. Mostanában már jobb a kapcsolat. Én nem tárgyalok vele, de bemelegyek, köszönök, aztán ennyi. Annyi mindent kaptam én már fajgyűlöletből...

Nagyon sokan utálják a cigányokat. Hát elsősorban ugye azért, mert lopnak, csalnak, hazudnak. Csak nem kell mindenkire egy kalap alá venni. Ugyebár ők úgy vannak vele, ha az egyik csinálja, akkor biztosan csinálja a másik is, harmadik is. Hát valamilyen szinten igazuk is van, de nem tudom, nem teljesen. Azért lehet, hogy az egyik ilyen, a másik meg olyan. Ezt már megszoktam, ezt a gyűlöletet. Nem nagyon foglalkoztat. Ha olyan környezet van, akkor elmegyek onnan. Régebben idegesített, hogy miért csinálják, de most már nem. Most már csak azt gondolom róluk, hogy nekem nem szimpatikusak ezek az emberek."

■ TARTOZNI VALAKIHEZ

„Elsőben és másodikban sokat segített az osztályfőnököm, beilleszkedni, tanulni... aztán... hát harmadikos... harmadik osztályos koromig elég jó tanuló voltam, kitűnő tanuló voltam, aztán leromlottak a jegyeim... negyedik voltam, amikor átkerültem egy másik iskolába, ott egy fél évet jártam csak, ugye akkor voltak családi problémák nálunk, és... elmentünk... tehát vidéken, ahol laktunk, onnan elköltöztünk, vagyis elmentünk, aztán egy hónapot nem jártam iskolába... aztán visszamentünk, és, aztán megint ott jártam iskolába... aztán egy jó fél évre rá megint elmentünk, de akkor már végleg... aztán Debrecenben jártam iskolába, két hónapot... aztán az anyunak az édesanyjához költöztünk Nyíregyházára... hát igen, ott nem jöttünk ki a nagyszülőkkel, mi, gyerekek: mindenbe beleszólt, meg belekötött, meg mit tudom én... aztán, ömm... utána visszamentünk Debrecenbe, igen... megint jártam egy fél évet iskolába, aztán megint vissza Nyíregyházára... aztán fel-

költöztünk Pestre... és hát... felköltöztünk, egy anyaotthonban voltunk... az anyuval, aztán onnan el kellett mennünk az öcsém miatt, aztán a huszadik kerületben egy gyermekotthonban voltunk, nem intézet! Ott voltunk, ez nyáron volt, ott voltunk egy olyan jó másfél hónapot, aztán onnan el kellett jönnünk... aztán az anyu fönt dolgozott itt Pesten, mi visszamentünk Nyíregyházára, ott voltunk két hónapot, ott jártunk suliba, megint... aztán... aztán két hónap múlva felhozott minket anyu Pestre, aztán Békásmegyeren laktunk, nyolc hónapot... aztán... igen. Aztán anyu megismerkedett az élettársával, mi nem szerettük, nem fogadtuk el... aztán szépen lassan beilleszkedett.

Utána, nyolc hónap után, Békásmegyerről elköltöztünk a tizennegyedik kerületbe... ott egy családos szállón voltunk, aztán... utána... ott voltunk, asszem, másfél évet, ... és az öcsém miatt, hát, el kellett jönnünk, mert onnan kirúgtak minket, aztán... hát igen. Anyu terhes lett az öcsémmel, ööö... aztán el kellett onnan jönnünk, és egy... egy ilyen... szükséglakásba költöztünk. Aztán megint lementünk Nyíregyházára a nagymamámmhoz, míg újították a lakást, ugyanúgy a tizenegyben... aztán... aztán mi volt? Ja, igen. Hát, ott voltunk egy hónapot, aztán visszajöttünk, kollégiumban éltünk, kollégisták voltunk a testvéremmel együtt, aztán... ott voltunk egy évet a kollégiumban, aztán kirúgtak minket, mert a nővérem... hát, úgy viselkedett, aztán el kellett jönnünk onnan, aztán a tizennegyedik kerületben jártam iskolába, azt hiszem, hetedikétől jártam oda, aztán... hát igen. Hetedikben nagyon sokat lógtam az iskolából, nem jártam iskolába, ezért pótvizsgáznom kellett. Aztán nyolcadikban meghúztam magam, jártam rendszeresen iskolába. Beadtam két iskolába a jelentkezési lapomat, aztán az egyikbe nem vetek föl, a másikba túljelentkezés volt, aztán nem vetek föl sehová... és úgy kerültem ebbe az iskolába, hogy... hogy a családsegítőnk, anyunak ajánlotta ezt az iskolát.

Itt Pesten, a huszadik kerületben, amikor az anyaotthonban voltunk, akkor... hát végül is ott miattam kellett eljönnünk onnan, mert... hát az öcsémmel összebalhéztunk, és... nem direkt, véletlenül combon szúrtam... az rossz volt, nem az öcsém miatt, mert megérdemelte, nem volt hüde nagy dolog, de a szülők féltették a gyere-

A kép a Szülők Házában készült. (www.szulokhaza.hu)

keket... igen, pedig nem volt rá okuk... aztán... hát amikor a gyereketthonba kerülünk, ott is rossz volt, mert az anyu nem volt ott velünk, dolgozott, és... hát ritkán találkoztunk, amikor tudott, akkor jött.

Nyíregyházán jó volt, szerettem ott iskolába járni... első nap kiszúrtak az iskolában, de amúgy jó volt, ott nagyon szerettem iskolába járni, a környéken is rengeteg barátom volt, barátnőim... csak hát a nagyszülők azok, akiket mondjuk így nem szeretek, velük nem jöttünk ki, hogy minden baj volt... náluk, akkor ez miatt jöttünk el, de ott jó volt végül is. Anyu dolgozott, amikor volt ideje nyáron, akkor elmentünk strandra, állatkertbe, amit nagyon szerettem, így összevissza...

Amikor anyu szülte a nővéremet, akkor még kiskorú volt. Tizenhat éves volt, amikor szült, és intézetbe került a nővérem. Aztán nem velünk nevelkedett, hét vagy nyolc éves volt, amikor hozzánk került, és... egy évig szép volt, jó volt minden, aztán egy év múlva... jöttek a problémák, mégpedig, öö... hát anyu dolgozott, éjszakai volt, és ültetvényeken dolgozott, meg ilyen helyeken, hát ugye vidék, és hát... hát ezt most, hogy mondjam... hogy mondjam szépen... apu volt velünk otthon, és a... hát a nővéremmel... vagyis a nővéremet szexuálisan zaklatta. Nem derült ki sokáig, négy évig ez így volt, és az apu bátyjának elmondta a nővérem, és ő elmondta anyunak, így... hát ugye aputól elmenni nem lehetett, csak elszökni, aztán így kerültünk Debrecenbe, hogy elszöktünk tőle, aztán... aztán megtalált minket, visszamentünk, aztán neki volt két év... két év börtönbüntetése, amit le kellett ülnie, valamiből, azt nem tudom... és így költöztünk el Kemecseről, mikor odakerült a börtönbe, akkor mentünk el, akkor mentünk anyunak az anyjához, Nyíregyházára. Hát aztán ott voltunk a mamánál egy ideig, aztán visszamentünk Debrecenbe, mert nem volt jó a mamánál, anyu dolgozott, és hát ugye... szó szerint megette az életünket a mama, mikor Anyu dolgozott, aztán... igen. Debrecenből második alkalommal azért kellett eljárnunk, mert volt ott anyunak egy barátnője a szállón, és hát ő a férjével volt ott. És a nővérem kikezdett a lánynak a férjével, mert ugye ott, ilyen szállókon... egyik család a másikkal nem létesíthet ilyen kapcsolatot, és ezért el kellett jönnünk, aztán visszamentünk a mamámhoz... Aztán a tizenne-

gyedik kerületben Pesten, ott azért kellett eljárnunk a családossal, ugyanez volt, csak itt az öcsémel. Ő is az egyik anyukával... volt együtt.

Amikor megismerkedett anyu a Janival, akkor én meg az öcsém nem nagyon örültünk neki, ugye a többi testvérem még kicsi volt, ők nem tudtak hozzászólni, én nagyon nem akartam a Janit, nem is ismertem még, de már utáltam... aztán ahogy megismertem, megkedveltem, aztán anyu kikérte a véleményünket, hogy mit csináljon a Janival, aztán végül együtt maradtak, lett két gyerek.

Barátaim... hát igen, vannak, de hát a legtöbbet már nem tartom a kapcsolatot, mivelhogy ők mind vidéken vannak... Ahol lakom most, ott is vannak barátnőim, bár ők mind idősebbek, egy lány van, aki velem egyidős, kicsit fiatalabb nálam, aki a barátnőm, de egyébként jobb szerepek idősebbekkel barátkozni."

■ NINCS HELY, AHOVA MEHETNÉK

„A legelső emlékem az volt, hogy... ugyebár nem emlékszem úgy vissza, csak így utólag videófelvételről nézve tudom elmondani, hogy egyéves voltam, és a születésnapomat ünnepelték, és hát én a hetedik kerületben éltem az édesanyukámmal, a nagypapámmal meg a nagymamámmal, és hát ők, nem is tudom, hogy fogalmazzak... hát bohócot csináltak belőlem, úgy, hogy rámadtak egy kék parókát, akkor pipát dugtak a számba... meg mindenféle ilyen... ilyen hülyeségeket csináltak velem. És akkor látszott rajtam, hogy jobbra-balra kapkodtam a fejem, és... akkor ez nagy trauma lehetett nekem, meg hát ezt még azelőtt is csinálták velem, meg utána is, hogy állandóan zaklattak engem, és nem volt nyugtom. Már kiskoromban iszonyúan sírós gyerek voltam. Mindig hisztiztem mindenért, már születésem óta. És ezt anyám nem tudja, hogy miért. Hát... és akkor ez... meg is látszódott utána, hogy ők mennyire félre neveltek engem, mert hát... hát igazából a nagymamám meg a nagypapám eléggé olyan konzervatívak, és úgy... úgy is neveltek engem, nagyon régmódiak, és hát ennek a kára meg is látszódott, mikor mentem óvodába, hogy... a többiek már valamivel önállóbbak voltak, én meg nem, mert hát az anyukám helyettem mindent megcsinált. Úgy is lehetne mondani, hogy én voltam az ő babája, akivel lehetett neki ba-

báztatni, mert a hajamat csinálta, óvodába sminkelt engem, hajamat bedauerolta, meg ilyenek. Meg úgy öltöztetett engem, szóval nem úgy, ami alkalomnak megfelelő. És hát ez eléggé gáz volt, kinéztek ez miatt az óvodában. Meg hát volt olyan is, hogy hát kutyákat tenyészítettünk, volt vagy harminc yorkshire terrierünk... és akkor az egész lakásban annak a szagát lehetett érezni, és én mentem be az óvodába, és hát ott érezték a többiek. Mondták, hogy milyen bűdös vagyok, meg minden... és ez így ment az iskoláig.

Van Solymáron egy nagy telkünk, és hát ott szokott a nagymamám főzni ilyen... piát. Ilyen... nem tudom, hát cefrét. Ott szokta főzni, és akkor mindig feltűnő volt öcsémnek meg nekem, hogy anya miért rézszeg esténként. És hát mindig lement a borospincébe, meg állandóan ott ivott mindenféle piákat, és akkor hát... síkrészeg volt. És hát ezt nem bírtam, mert ezt három éven keresztül csinálta... Visszatérve a mostani időkre, hogy mikor... mikor én nagyon kiborultam, akkor az amiatt is volt, mert összejött nekem minden, ráadásul még az is, hogy az anyukám alkoholist. És... hát nem akartam enni napokon keresztül, nem tudtam enni. Mert annyira ideges voltam, és hánytam. És a nagypapám belém akarta tömni az ennielót. Én meg úgy döntöttem, hogy jó, akkor itthagylak beneteket, elmegyek innen máshová, az intézetet is vállalom, azt is választanám, de én nem szeretek itt élni veletek egy fedél alatt. És... és bementem magamtól a kórházba. Az Erzsébet Kórházba, a hetedik kerületbe. Ott feküdtem bent a krízisintervenció osztályon, és hát a pszichiátrián, két helyen is, már nem tudom, ott feküdtem bent három hétig, és a keresztanyukám... hát úgy döntött, hogy ő... mivel nincs más hely, ahova mehetnék, ő nem szeretne volna, hogy ha intézetbe kerülnek... hát ezért úgy döntött, hogy magához fogad engem. És hát magához fogadott... a nyaram az szépen eltelt, mentünk ide-oda, programoztunk, kirándultunk, minden, voltunk el nyaralni... életemben először most nyaraltam, úgy igazából, Balatonon... meg hát előtte is voltam már, de csak úgy, hogy a keresztanyukám vitt el. Mindig ő vitt el engem programokra. Meg ő foglalkozott velem. És ez a nyár így szépen eltelt, és beiratkoztam a Zöld Kakasba. És... nekem mérföldkövet kellett átlépnem, hogy ide el

tudjak jutni, és hogy... hogy ennyire önálló legyek, meg magamhoz valóan viselkedjek. Mert nagyon önállóan voltam.

Az apukámat most ismertem meg négy hónapja, asszem. Olyan... októberben, vagy novemberben. Mert most jelentkezett, neki már van külön családja, van egy felesége, és van még két kisebb gyereke, egyik ötéves, másik hat. Neki is voltak családi problémái, és a feleségével nem voltak jóban, és ezért egy ilyen család... család... állítási programon vettek részt egy komolyabb pszichiáternél, és ott szóba került, hogy milyen rossz lehet annak a gyereknek, akinek nincs apukája. És... így eszébe jutottam. Nem volt benne biztos, hogy neki van egy lánya, merthogy én véletlenül lettem. Egyéjszakás kalandból. És anyukám ezt nem mondta el nekem. Én tizenhat éven keresztül abban a tudatban voltam, hogy... nekem S.G. az apukám, akit nem is ismertem, mert úgy tudtam, hogy ő külföldön él, neki is van családja, meg egy bátyám is van, de közben kiderült, hogy nem igaz, mert miatt neki volt ez a kapcsolata, addig megcsalta őt egy férfival, az édesapámmal. Az apukám fölkereste az anyukámat, fölment a lakására, csöngetett, szomszédokat is kérdezte, rólam érdeklődött. És hát így végül megtalálta anyukámat, beszélt vele telefonon... másnap fölmentem anyukámhoz, elűjságotta nekem a történeteket, én meg elkeríttem az apukám telefonszámát, és írtam neki SMS-t, hogy szeretnék vele találkozni. És akkor fölívott még aznap, és akkor mondta, hogy találkozunk este. Aznap este találkoztunk, és ez egy hatalmas nagy fordulópont volt az életemben. Mert hát kiderült róla, hogy egyrészt gazdag is, meg... szóval hogy van családja, nekem van még két testvérem az öcsémén kívül, anyukám részéről, és az egész megváltoztatta az életemet, hogy az apukámat megismertem. Mert hát eddig így láthatatlanban volt egy apukám, akiről nem is tudtam, hogy kicsoda. De... most sem vagyok boldog. Pedig akkor azt hittem, hogy az leszek."

■ TÖRÉKENY EGYENSÚLY

„Óvodába szerettem járni, azt mondták, hogy okos vagyok, értelmes. Akkor voltak barátaim, de sajnos már... Mostanában nem jövök ki az emberekkel. Utána eljött az, hogy már hatéves lettem, és akkor mondták, hogy ajánlanak iskolába, pedig anyu azt mondta, hogy nem kéne, mert

hogy neki az az egy év még kéne, hogy legyek, és aszondták az óvónők, hogy „nem, nagyon jól tanul majd!” meg minden. Hát elsőbe elmentem a legközelebbi iskolába, és ott ütött a tanár. Azért, mert októberben nem tudtam úgy olvasni, mint a felsősök... ilyen folyékonyan. És akkor megpofozott a tanár. Meg nem tudtam jól számolni, és akkor ezért is pofozott. Aztán úgy voltam vele, hogy akkor minek feleljek, akárhányszor válaszolok, mindig pofont kapok. Átmentem egy másik suliba, és ott meg szorongtam, nem mertem tanulni, nem mertem felelni... aztán a tanár mondta, hogy ne féljek, itt nincsen olyan, hogy megütjük a gyereket. Egyre rosszabb lettem, ötödikbe már nagyon rossz lány voltam, már nem bírtak a tanárok... Akkor sokat buktam, ötödiktől nyolcadikig végig pótvizsgáztam, de mindig átmentem.

Aztán ahogy egyre feljebb jutottam, egyre rosszabb dolgok értek. Még a hatodik év vége és hetedik között történt... Úgy volt, hogy átmegyek, a barátnőmnél alszom, de nem jött, merthogy ő lement vidékre. És akkor a nagybátyám, a mostoha nagybátyám mondta, hogy gyere át, így meg úgy. Ott alszik az öcséd is, meg az unokahúgod is... És akkor mondtam, jó, átmegyek. Eleinte csak poénnak vettem a viselkedését. Fürödtem, benyitott, akkor lefényképezett, de úgy, hogy csak így a keze volt bent... Aztán... ugye bugyi nélkül aludtam egy gatyába meg egy pólóba, és akkor úgy elaludtam a franciaágyon. Közöttünk aludt az unokahúgom, és akkor ... mondta, hogy nyugi, aludj nyugodtan, a TV magától kikapcsol. És arra keltem, hogy a lábam között nyúlkal, és így megijedtem, így elölöktem, de félálomba voltam, azt hittem, hogy csak képzelődök. Aztán rám ugrott, lesmárolt, és leszedte rólam a gatyát. De én gyomron vágtam és lelöktem. Beszaladtam öcsém mellé, nem mertem senkinek se elmondani. Csak két lánynak mondtam el, a barátnőimnek, és akkor ők nagyon féltettek. És onnantól kezdve mindig betárláltak az ilyen pedofilok...

Én legbelül nagyon törékeny vagyok. Hát úgy igazán, nagyon jószívú vagyok. Én még az utolsó falat kajámat is odaadnám annak, aki tényleg megérdemli, még az ellenségemnek is talán, de... Egyszerűen pocskéknak tartom az életemet, mert minden barátom átvágott. Az, amelyik volt, az három éve meghalt, ez elég rossz így. Barátok-

kal nem állok valami jól. Amiben meg hiszek, azok a szellemek, a boszorkányság, meg ezek. Például, lehet, hogy hülyén hangzik, de én is az vagyok, mert tényleg mágikus erőm van, mert csomó mindent meg tudok csinálni... Emellett én mindenkiel törődöm, amikor szülinapja van, mármint az osztályban. És nekem most itt van a szülinapom, és senkitől se hallottam azt, hogy „Mit kérsz szülinapodra”, vagy valami, vagy hogy „Boldog szülinapot előre is”. És ez így annyira rossz, hogy én mindig törődök másokkal, és velem meg, sosem veszik észre, hogy valami nincs rendben. Mindig azt mondják, hogy én direkt strúfolom magam az idegességgel, direkt csinálom, holott nem, ha egyszer valamire ideges leszek, és nem tudom lenyugtatni magam, akkor egyszerűen nem tudom lenyugtatni magam, és akkor ez így olyan rossz."

■ MAGÁNY ÉS FÉLELMEK

„Négyen vagyunk testvérek, most már van egy kisöcsém is, aki a féltestvérem, de abszolút olyan, mintha a testvérem lenne, csak nagyon rossz. Anyuék elváltak, amikor én pár éves voltam, a kistestvérem, a Zsófi, egyéves volt, négyen vagyunk testvérek. Megcsalta anyukámat, anyu: „egyszer megcsaltál, még egyszer meg fogod tenni”, és ez általában így is van, jobb, hogyha megy, kész, akárhogy szerette, hát lett még két kistestvérem, egy fiú meg egy kislány, ki tudja, lehet, hogy az a nagylány is aputól van, nem tudom. Aztán nagy hajcihó volt a gyerektartás miatt, hogy anyu egyedül... Van egy nagylánya is annak a csajnak, hát Zsófitól két-három évvel fiatalabb, hát mert hogy akkor előbb csalta meg apu anyut. Szóval ezt azért nem tudom megmondani neked, mert nagyon hasonlít abban, hogy ő is úgy gondolkodik, mint én, ugyanúgy csinált kiskorában, én ugyanúgy nem szerettem a húst, ugyanúgy beszéltem. Ez annak a nőnek a gyereke, de azóta se házasodtak össze, mert apu még hatodik év után is vissza akart jönni anyuhoz, valami ilyesmi. Csak azért akarta, hogy két gyerek menjen hozzá, hogy ne kelljen fizetni a gyerektartást. Legalábbis én így tudom, mert ugyebár egyszer látogatott meg minket, 13 éves lehettem, és így elvárja az embertől, hogy menjen, amikor mindig megyünk, és elalszik. Hát, ha ő eddig nem jött, akkor nekem se hiányzik, most mit csináljak, már olyan, mintha nem ismerném. Voltam ötéves és

valamennyi, és egyszer jött oda 13 éves koromban, hozott valami bonbont, mert hűvét volt, és utána mentünk kétszer-háromszor, ő meg lefeküdt aludni, merthogy sokat dolgozott, én ha megpusztultam volna is, ha odajön a gyerekem, akkor biztos, hogy ott vagyok, és azt gondolom, ha ő eddig nem jött, akkor én miért menjek. Főleg, ha még arra nem gondolt, hogy se születésnapon nem hívott fel bennünket soha, pedig szerintem azt csak tudja, meg semmit, életében semmit nem adott.

Anyu mindig megengedte, hogy menjünk hozzá, ő nem jött, dolgozott, egyedül tartotta el a gyerekeket, gondold el, négy gyerek, mind a négy pici, az egyik egyéves volt akkor, a másik három, a másik öt, másik hét, iskolás, óvodás, bölcsődés, és így el kellett mennie dolgozni, nem tudta, hogy mi lesz, apukájával volt jóban, de ő is részeges volt, nem tudom, nem tudott kire bízni minket, szóval nagyon durva volt, ahogy ő csinálta. Úgy csinálta, hogy reggel elvitt minket, iskolába, óvodába, bölcsibe, kitakarított, elment dolgozni, valami általában éjszaka dolgozott nagyon sokat, mert akkor aludtunk, nem tudott mit csinálni, ha egyedül van az ember, nem tud bízni senkiben, nem számíthat senkire, anyja már meghalt, hát nagyon durva volt, amit ő csinált. Aztán pár év múlva jött egy valaki nevelőapuka, igazából egyik se volt jó, mindegyikkel volt valami konfliktus.

A Pöttyös utcába jártam először általában iskolába, aztán mikor átköltöztünk a 34-be, akkor meg azért iratkoztunk be a Csontváryba, nem azért, mert hogy az iskola messze van, mert nincs egymástól olyan messze, hanem azért, mert az egyik tanáromról én azt mondtam, hogy az egy boszorkány, és kész, anyu csak úgy tudott bevinni a terembe, hogy mit tudom én csokit, meg cukrot, meg kekszet hozott, nem bírt kivinni engem a vécéből senki, sikítottam, hogy ez nekem nem kell, ne tanítson, kész, elmentem pszichológushoz, pszichiáternél is voltam az Üllői úton, ami ott van, nem tudom, hogy megvizsgálják, hogy nekem mi a bajom, végül is az derült ki, hogy nekem vannak ilyen félelemérzeteim, rosszakat álmodok nagyon sokszor, és akkor valami mindig történik abból, ami rosszat álmodtam, szóval, mintha visszakapnám. Azért azt nem mondom, hogy előre látnám, de nagyon sok rossz megtörtént már, ami... mit tudom én, ál-

modtam már szőrös kézzel, aztán bekapcsoltam a videokazettát, és az volt rajta, amit álmodtam, és azon kikészültem. Utána már nem találtam meg, hogy melyik kazettán volt, vannak ilyen dolgok, amik abszolút, nem tudom, a Szépség és a szörnyetegtől megijedtem, amikor bekapcsoltam a tévét hirtelen, én ilyen nagyon, nem tudom, olyan, mint a rockzene, annyira összedönt bennem valami világot, hogy csak na. Úgyhogy nagyon félelemérzetem van nagyon sokszor.

Az, hogy milyen tanuló vagyok éppen, attól függ, hogy érzem magam ott, ahol vagyok. Teljesíteni a legjobban ott tudsz, ahol a legjobban szeretsz lenni, és ez általában az otthon szokott lenni, nem mindig, de a legtöbb esetben ez, hogy kényelmesen érezd magad, ne érezd magad feszülten, még akkor sem, hogyha ötven idegen van ott, legalábbis annyira nem, mintha még egy idegen helyen is lennél. Általában mindig a környezet az, ami szerintem meghatározza, utána az is meghatározó, hogy milyen emberek, hogy mennyire hasonló gondolkodásúak, mert az, hogy valakivel együtt kell élned, vagy csak barátok vagytok, annyira más, ugyanazzal a gondolkodással nagyon jó barátok, de ugyanazzal a gondolkodással nem jó olyan ember, aki veled lakik, abból mindig konfliktus van. És jobban kijössz egy olyan emberrel, aki annyira elüt tőled, kivétel, ha rockzenét hallgat, hogy teljesen más, nem is tudom, hogy mondjam. Mindegy, szóval a lényeg a környezet, az emberek, a hullámhossz, és az, hogy érdekeljen az a dolog.”

■ CYBERCSALÁD

„Általában muterral annyit nem beszélgetek. Úgy vagyunk, hogy ha otthon vagyok és hazajön, hogy heló-heló, hogy vagy, mizújs, és akkor ennyi. Mert ugye én internetezek, és akkor nem dumálok vele. Ezért van az, hogy néha e-mailezünk muterral a másik szobából. Tehát eléggé hülyén jön ki, tudom, meg másnak eléggé furcsán, de hát ő már rájött erre, hogy ha én leülök a gép elé, akkor én megszűntem létezni, tehát négy-öt óráig. Amikor a múltkor e-maileztünk, megdicsérte a helyesírásom, hogy nagyon jó a helyesírásom és a fogalmazásom. Írt egy hete egy levelet megint, de még mindig nem válaszoltam rá. Mert nem jutottam el odáig. Megkérdezte benne, hogy hogy sikerült a vizsga, meg hogy hogy sikerült ilyen jóra,

de még mindig nem válaszoltam rá, ezen a héten nem is fogok rá. Mert most ugye péntek van, elmegyek a barátnőmhöz, vasárnap este hazamegyek, és aha hazamegyek, akkor megint ilyen háromszáz fölött lévő e-maileket kapok, amikre ügyintézek, tehát el kell olvasni, válaszolni rá, akkor nem az ő levelére fogok válaszolni, tehát az az utolsó. Meg a haverjaim levelére, aminek semmi köze a munkámhoz, tehát azokat hagyom utoljára. Van egy Erdélyben élő csaj, egy nagyon jó barátom, felhívom telefonon, nem az enyémről, hanem a haveromérről, akinek előfizetése van, és vele is úgy vagyok, hogy inkább felhívom, mint e-mailt írok neki. Most is van egy mappám, aminek az a címe, hogy „folyamatban”, abba rakom, ami ilyen haveri, folyamatban lévő, hogy majd válaszolok rá, odarakom muterét is, amit havi egyszer nézek meg, általában egy pénteken. Vagy csütörtökön, mert pénteken az iskolában már nincs tanulás, csak magyar van meg föci. Akkor csütörtök este van erre idő, de van, hogy nem tudom megcsinálni, és akkor így megy el egy hónap. Míg válaszolok egy levélre, egy hónap.

Anyuval már szinte csak így kommunikálunk. Ha kérdez valamit, akkor válaszolok, de már nem dumálunk annyit, mint régen dumáltunk. Én régen nagyon anyás voltam, tehát mindig hozzá mentem, hozzábújtam, tehát mindig nagyon anyás voltam kiskoromban, és ez nagyon megváltozott, tehát teljesen, ilyen százhuszból hatvan fokos fordulatot tettem, és már volt egy fél éve, amikor meg is mondta, hogy nagyon rosszul esik neki, tehát hogy nem beszéllek meg vele semmit, meg ilyesmi, és hát akkor erre mondtam neki, hogy de most nézd meg, húszéves elmúltam, már lett volna rá alkalmam, hogy elköltözzek, akkor mit csinálnál? Tehát nem költöztem el, mert szeretek ott lakni, meg nekem ott minden megvan, meg ott van ő is, tehát ezért nem költöznék el, de meglett volna rá az alkalmam, hogy elköltözzek, de nem tettem. Bár egyszer este nagyon felidegelt, és akkor elmentem otthonról. Mert elkezdett panaszkodni, hogy ez van, meg az van, és akkor én mondtam, hogy tökre fáradt vagyok, meg aludni akartam menni, és tökre csesztetett, ezután elmentem otthonról.”

Az interjút lejegyezték a Zöld Kakas Líceum munkatársai, szerkesztette Kerényi Kata.